

13. Byelyen'ka H. V. 2006. Vykhovatel' ditey doshkil'noho viku : stanovlennya fakhivtsya v umovakh navchannya : [monohrafiya][The teacher of preschool children: becoming a specialist in a learning environment: [monograph]. K. : Svitych. 304 p.

УДК 378.011.3-057.87:78:784/785

DOI: 10.31339/2617-0833-2018-2(25)-157-159

ТВОРЧЕ ФОРМУВАННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Попович Н.М., Фекете Янош, Голожай Імре

CREATIVE FORMATION OF STUDENTS IN PROCESS INSTRUMENTALLY-EXECUTIVE PREPARATION

Popovich Natalia, Fekete Janosh, Golosha Imre

У статті здійснено теоретичний аналіз наукових підходів до проблеми творчого формування студентів у процесі інструментально-виконавської підготовки; окреслено необхідні умови розвитку новацій у музичній освіті; визначено ряд завдань для ефективності розвитку творчої самостійності майбутніх фахівців.

Ключові слова: *творча самостійність, студент, інструментально-виконавська підготовка.*

In the article a theoretical analysis of scientific approaches to the problem of the development of creative independence of students in the process of instrumental and performing training; outlined the necessary conditions for the development of innovations in musical education; a number of tasks have been identified for the effectiveness of the development of creative autonomy of future specialists.

Key words: *creative independence, student, instrumental-performing training.*

В умовах становлення національної системи мистецької освіти, входження її у європейський освітній простір та виведення на рівень світових стандартів проблема її реформування набуває першочергового значення. Гармонійний розвиток творчої особистості в процесі навчання гри на фортепіано є одним із важливих завдань музичної педагогіки сьогодення, оскільки сучасна освіта орієнтується на гуманізацію, на відродження національно-історичних традицій, на формування людини з високим рівнем духовності, здатної зберігати й примножувати культурні надбання нації. Вирішення цієї проблеми пов'язане із залученням кожного студента до реальної співтворчості та до інтелектуального діалогу у процесі засвоєння мистецьких цінностей, що відбувається головним чином під час опанування музично-виконавського мистецтва, творчо-пошукового процесу пізнання й інтерпретації музичних творів.

Питанням інструментально-виконавській підготовки студентів присвячено праці Н. Голубовської, Н. Гуральник, Г. Когана, Г. Курковського, Л. Ніколаєва, Г. Падалки, С. Савшинського, О. Щолокової та ін.

Сучасні методики професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів є прикладом новітніх підходів завдяки: поглибленню методологічних знань, розробці відповідних технологій в теорії музичної освіти, розвитку загальної культури, змін у свідомості студентів музично-педагогічних освітніх установ щодо статусу педагогічної складової компетентності музиканта-виконавця.

Однією з необхідних умов розвитку новацій у музичній освіті та інструментальному виконавстві є дотримання традицій, серед яких здібності: до діяльності, критичне мислення, самостійність, артистичний потенціал, що забезпечують перехід загальнолюдських істин у

власні здобутки. В змісті теоретичних курсів та в індивідуальних заняттях залишається традиційною ідея збереження і розвитку названих здібностей, оскільки їх втрата може призвести до зниження якості підготовки. Новації педагогів виявляються у формах і методах набуття певних умінь та їх удосконалення. У розкритті традиційних позицій у музичному навчанні використовується значна кількість історико-методичної літератури з різних питань художнього та технічного розвитку інструменталістів.

Науковці Ю.Некрасов [3], О. Отич [4] підкреслюють, що оскільки високохудожні інтерпретації музичних творів народжуються завдяки майстерності, суб'єкти виконавської школи мають приділяти багато уваги опануванню різноманітних умінь та навичок. Перед музикантом завжди постають дві взаємопов'язані проблеми: які твори виконувати і як це робити. Усвідомлення сутності кожної – шлях до успішного рішення, оскільки той музикант, який сам не зрозумів задуму композитора, не знає, що «сказати» своїм виконанням музики на роялі, не знатиме і як навчати. Такого ж значення набуває і друга складова. Музикант, який сам прекрасно уявляє зміст твору, володіє всією сукупністю засобів музичної виразності, зможе художньо відтворити образ, створити умови для творчого зростання учнів. Основна задача педагога – виховати справжнього митця, який проявлятиме всі ці якості. Потреба нагадувати ці загальновідомі істини не втрачається з педагогічним досвідом. Роки праці сприяють усвідомленню їх, переходу із зовнішніх, загальних у внутрішні, конкретні надбання особи.

Найважливішою позицією педагога, що скеровує майбутню фахову діяльність – виховання самостійності. Це пояснюється тим, що у виконавській практиці цінуються індивідуальність, самобутність особи, незвичайне ставлення до опановуваного матеріалу, інтерпретатором якого вона стає. Такий підхід передбачає протягом всього періоду навчання дбайливе ставлення до молодого музиканта, його мистецької індивідуальності, музичного «Я». Досягти цього можна лише за умов розвитку самостійності. На глибоке переконання досвідчених педагогів, учень може знайти себе лише завдяки особливостям своєї індивідуальності, артистичної натури, якщо шукає сам, а не покійно виконує вказівки, нехай і досвідченішого, талановитішого музиканта, яким є його педагог. Саме тому, головною і першою вимогою такої методики є самостійне опанування твору, доведення його до виконавської готовності (відповідно до можливостей студента). Цей принцип самостійності продовжував відповідну методичну ідею корифеїв виконавства, яка сприймалась новітньою завдяки спонуканням студентів до виняткової, суцільної самостійності. Як свідчить практика зрілих професорів, спочатку такий підхід викликав подив, навіть обурення з боку студентів. У процесі навчання вони усвідомлювали його педагогічний зміст. Перше виконання студентом на уроці музичного твору, опанованого суцільно самостійно, привчає його до відповідальності, виховує ставлення до уроку як до виняткової події, наближеної до концертного виступу.

Педагогіка самостійності має низку позитивних характеристик: виховання у студента віри у власні сили, впевненості, здатності до досягнень без активного педагогічного втручання, поваги до його особистості. Такі вимоги педагогів звернені не лише до талановитої молоді. Задекларована повага до тих, хто навчається має виявлятися та доводитись повсякденно у музично-педагогічній практиці. Особливо це стосується менш впевнених у собі студентів, які потребують підтримки навіть у разі незначних їх досягнень.

Таким чином, інструментально-виконавська діяльність поєднує не тільки технічну вправність, володіння інструментом, вмінням працювати зі звуком, його тембральним забарвленням, але й передбачає побудову комплексного характеру в системі індивіда, що торкається насамперед психологічної готовності студента до її здійснення, приведення її до рівня майстерності. Одним з основних аспектів такої музично-педагогічної технології є свідоме виховання активного критичного ставлення студентів до своєї навчальної роботи задля необхідності піднімати власний фаховий рівень (що добре для менш обдарованого студента, не може бути достатнім для талановитішого). Тому педагогіці лідерів

виконавської школи традиційно притаманний розвиток критичного ставлення студента до себе в процесі роботи. Про довіру студентів педагогам не варто забувати, оскільки думка педагога-музиканта може окрилити його, а може знищити натхнення і бажання працювати.

Список використаних джерел

1. Кучерявий І.Т. Творчість – основа розвитку потенційних джерел особистості: навч. посіб. / І.Т. Кучерявий, О.І. Клепиков. – К.: Вища шк., 2000. – 288 с.
2. Некрасов Ю. Комплексне навчання гри на фортепіано : навч.-метод. посіб. для вищих муз. навч. закл. / Ю. Некрасов. – Одеса: Астропринт, 2000. – 152 с.
3. Отич О.М. Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання / О.М.Отич. – Полтава: ІнтерГрафіка, 2005. – 200 с.

References

1. Kucheriavyi I.T. (2000), Tvorchist – osnova rozvytku potentsiinykh dzherel osobystosti : navch. posib. [Creativity is the basis of the development of potential sources of personality], Kiev, High school, 288 p.
2. Nekrasov Yu. (2000), Kompleksne navchannia hry na fortepiano : navch.-metod. posib. dlia vyshchych muz. navch. zakl. [Comprehensive Piano Game Learning] / Yu. Nekrasov. – Odessa, Astroprynt, 152 p.
3. Otych O.M. (2005), Mystetstvo u zmisti profesiinoi pidhotovky maibutnoho pedahoha profesiinoho navchannia [Art in the content of professional training of the future teacher of professional training], Poltava, InterHrafika, 200 p.

УДК 37.018.4:331.54

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Пророк Н.В.

PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN THE CONTINUOUS EDUCATION SYSTEM

Prorok Natalia

Стаття присвячена вивченню особливостей професійного розвитку в системі неперервної освіти. Найбільш значущим в контексті дослідження є професійно-освітній простір, в рамках якого діє особистість і який перебуває в полі її свідомості. Професійно-освітній простір розглянуто: як феномен психосоціальної дійсності, який описує професійну і освітню сферу в їх взаємовідносинах і просторово-часовому вимірі; як простір взаємозв'язків і взаємозалежностей; як простір намірів і цілей з їх практичною реалізацією і осмисленням. Виділено основні складові професійно-освітнього простору: соціально-економічні умови; професійне середовище (частина соціокультурного простору); система неперервної освіти. Проаналізовано умови професійного становлення, чинники та шляхи професійного розвитку. Визначено, що основою і джерелом як професійного розвитку, так і професійного самовдосконалення є, по-перше, неперервна освіта і, по-друге, власне професійна діяльність, в якій у суб'єкта виникають соціальні потреби організації своєї поведінки.

Ключові слова: професійний розвиток, психологічна готовність, самовдосконалення, освітній простір, професійне становлення

The article is devoted to the study of the peculiarities of professional development in the system of uninterrupted education. The most significant in the context of the study is the

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>